

Temaplan for skolebibliotek 2020-2024

Levanger kommune

Innhold:

Mål og strategier	s. 3
Tiltaksplan	s. 4 - 6
Kunnskapsgrunnlag:	
Hva er et skolebibliotek?	s. 7 - 10
Lokale skolebibliotekplaner	s. 11
Bemanning og kompetanse	s. 12
Opplæring	s. 13 - 14
Samarbeid med folkebiblioteket	s. 15
Arbeidsgruppe	s. 16
Kilder	s. 17

Skolebiblioteket ved Nesheim skole. Foto: Inger Johanne Lunnan

Mål

Skolebiblioteket er integrert i undervisningen og en inspirerende møteplass hvor elevene får lese- og lærelyst til inspirasjon for utforskertrang og skaperglede. Elever, lærere og skolens øvrige ansatte er aktive brukere av skolebiblioteket.

Strategier

1. Skolebiblioteket er en integrert del av undervisningen
2. Skolebibliotekene er lett tilgjengelig
3. Skolebibliotekene driver aktiv samlingsutvikling – fysisk og digitalt
4. Skolebiblioteket brukes som en kulturell arena
5. Skolebiblioteket er attraktivt som møteplass

Planen følger opp følgende av
FNs bærekraftsmål:

Tiltaksplan

I tabellen under vises strategier og tiltak som skal gjennomføres for å følge opp strategiene

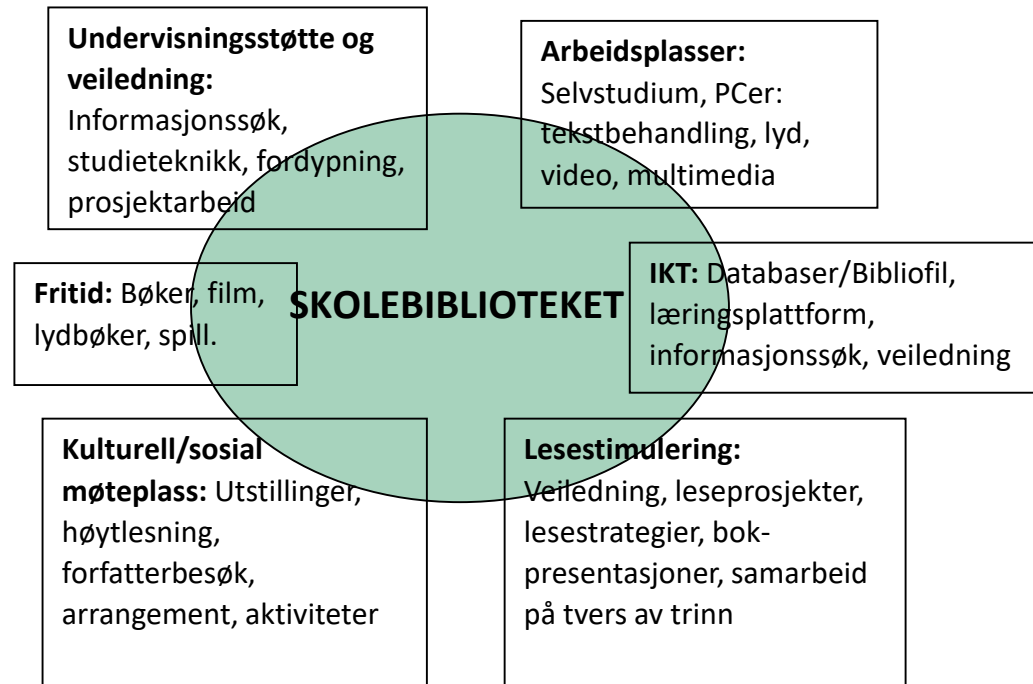
- Tiltak som skal gjennomføres innenfor gjeldende budsjetttramme eller finansieres ved at eksisterende aktivitet omstilles eller utfases, vises med kryss i de aktuelle årene under feltet «kostnad», og med kryss i kolonnen for «omstilling drift» under feltet finansiering
- Tiltak som skal utredes og finansieres med eksterne tilskudd vises med kryss i de aktuelle årene under feltet «kostnad» og tilsvarende kryss i kolonnen «ekstern finansiering» under feltet finansiering
- Tiltak som må finansieres med nye bevilgninger i økonomiplanen, vises med kostnad i de aktuelle årene under feltet «kostnad» og tilsvarende finansieringsbehov i kroner i kolonnen «økonomiplan» under feltet finansiering

Strategier i Kommuneplanens samfunnsdel			DRIFTSTILTAK	Ansvarlig	Kostnad				Finansiering av helårsvirkning		
Sikre et bærekraftig samfunn	Prioritere en god start og mestring hele livet	Skape rause og robuste livsmiljøer			2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	Omstilling drift	Ekstern finansiering	Økonomi-Plan
Strategi: Skolebiblioteket er en integrert del av undervisningen											
			Utarbeide egen lese- og bibliotekplan for den enkelte skolen. Utrede tiltak og søke ekstern finansiering.	Rektor	X	X			X	X	
			Sikre skolebiblioteket sin plass i innføringen av læreplanverket for kunnskapsløftet 2020 (LK20). Utrede behov og søke ekstern finansiering.		X	X			X	X	
			Forankre skolebibliotekets virksomhet og rolle som pedagogisk ressurs i skolens årsplaner.		X	X	X	X	X		
			Utvikle kompetansen i hele personalet for å sikre veiledning i skolebiblioteket. Utrede behov og søke ekstern finansiering.		X	X	X	X	X	X	

Strategier i Kommuneplanens samfunnsdel			DRIFTSTILTAK	Ansvarlig	Kostnad				Finansiering av helårsvirkning		
Sikre et bærekraftig samfunn	Prioritere en god start og mestring hele livet	Skape rause og robuste livsmiljøer			2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	Omstilling drift	Ekstern finansiering	Økonomi-Plan
			Gjøre skolens elever og lærere kjent med skolebiblioteket og dets åpningstid.	Rektor	X	X	X	X	X		
			Sikre at alle skoler har en skolebibliotekar med en tilstrekkelig ukentlig tidsressurs.		X	X	X	X	X		
Strategi: Skolebiblioteket er lett tilgjengelig											
			Plassere skolebiblioteket sentralt på skolen.	Rektor	X	X			X		
			Holde skolebiblioteket åpent for elever og lærere hele skoledagen.		X	X	X	X	X		
			Gjøre skolebiblioteket til en del av skolens hjemmesider med et eget tjenestetilbud der.		X	X	X	X	X	X	
Strategi: Skolebibliotekene driver aktiv samlingsutvikling – fysisk og digitalt											
			Holde hele mediebestanden oppdatert i skolens biblioteksystem	Skole- bibliotekar	X	X	X	X	X		
			Gjøre digitale læringsressurser søkbare og lett tilgjengelige for elever og lærere		X	X	X	X	X	X	
			Holde skolebiblioteket oppdatert til enhver tid		X	X	X	X	X		
			Sikre at skolebiblioteket har eget mediebudsjett	Rektor	X	X	X	X	X		
Strategi: Skolebiblioteket brukes som en kulturell arena											
			Sikre at skolebiblioteket har plass og brukes til utstillinger av elevarbeid og eksterne utstillinger	Rektor	X	X	X	X	X		

Strategier i Kommuneplanens samfunnsdel			DRIFTSTILTAK	Ansvarlig	Kostnad				Finansiering av helårsvirkning		
Sikre et bærekraftig samfunn	Prioritere en god start og mestring hele livet	Skape rause og robuste livsmiljøer			2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	Omstilling drift	Ekstern finansiering	Økonomi- plan
			Sikre at skolebiblioteket har et eget område som er godt egnet for kulturelle opplevelser	Skole- bibliotekar	X	X	X	X	X		
			Sikre at forfatterbesøk knyttes opp mot skolebiblioteket, og at forfatterens litterære produksjon er en naturlig del av for- og etterarbeidet ved besøket.	Skole- bibliotekar Kultur- kontakt	X	X	X	X	X		
Strategi: Skolebiblioteket er attraktivt som møteplass											
			Tilrettelegge skolebiblioteket for at elever kan møtes både formelt og uformelt der	Rektor Skole- bibliotekar	X	X	X	X	X		
			Møblere skolebiblioteket med sittegrupper slik at det er innbydende		X	X	X	X	X		
			Innrede skolebiblioteket slik at det fremmer leselyst og inspirerer til læring, utforskertrang og skaperglede.		X	X	X	X	X		

Hva er et skolebibliotek?

Skolebiblioteket: rom-samling-funksjon

Et skolebibliotek er et samlebegrep for *rom, samlinger og funksjon*.
(NOU1981:7)

Rom:

Det fysiske rommet hvor samlingen er organisert for gjenfinning, gjerne med to arbeidsarealer for elevene: ett der materialet er samlet, basisbiblioteket, og ett for stille aktivitet, lesesal (Rafste, 2008).

Skolebibliotekrommet er innredet med arbeidsplasser for enkeltelever og grupper, og i tillegg har det egne områder til lytting og kulturelle opplevelser. Rommet er sentralt plassert og lett tilgjengelig for alle elevene, og det er åpent og tilgjengelig for alle hele skoledagen. Det er utstyrt slik at elevgrupper kan arbeide i lokalene.

Skolebiblioteket er ikke bare et fysisk rom, det er også et digitalt rom. Biblioteket er en del av skolens hjemmesider med et eget tjenestetilbud der.

Skolebiblioteket ved Halsan skole. Foto: Hilde Hoel Holt

Samling:

Alle typer lærebøker, medier og materiell som brukes i læringsarbeidet. Skjønnlitteratur og faglitteratur til studiearbeid og fritidslesing.

Samling står for bøker og tidsskrift i trykt og digital form, og andre medier som musikk og film, men det kan også være PC-er, programvare, digitale læringsressurser, filmutstyr og annet utstyr.

Skolebiblioteket har hovedansvaret for alt av bøker og andre medier. Hele mediebestanden ved skolen er registrert i skolens biblioteksystem. Det gjelder både det som befinner seg i skolebiblioteket, men også bøker som står på arbeidsplasser, på klasserom, lærernes fagboksamlinger og læremidler. Dette omfatter bøker, lydbøker, tidsskrifter, aviser, nettbaserte kilder, CD, DVD m.m. Bibliotekets database er tilgjengelig på internett.

Digitale læringsressurser er søkbare og lett tilgjengelige for lærere og elever. Oversikt over digitale læringsressurser finnes i kommunens IKT-plan og lenkes opp derifra. <http://innherred.iktplan.no/>

Skolebibliotekaren har kjennskap til skolens nettressurser. Utvikling og forvaltning skjer i samarbeid med IKT-kontakt og skolens administrasjon.

Skolebiblioteket skal til enhver tid være oppdatert.

Funksjon: Skolebibliotekets funksjon omfatter både det *pedagogiske, kulturelle og det sosiale*.

- **Pedagogisk arena:** Skolebiblioteket har en sentral rolle i undervisningen, og skolebibliotekets virksomhet og rolle som pedagogisk ressurs er forankret i skolens årsplaner. Skolebiblioteket er mer enn en boksamling til utlån. Her oppøver elevene ferdigheter og kunnskap i informasjonskompetanse, digital kompetanse og inspireres til leseglede. Datamaskiner er lett tilgjengelige.
- **Kulturell arena:** Biblioteket er av en slik størrelse at det er plass til utstillinger av elevarbeid og eksterne utstillinger gjennom f.eks. Den kulturelle skolesekken. Forfatterbesøk er knyttet opp mot skolebiblioteket. Forfatterens litterære produksjon er en naturlig del av for- og etterarbeidet ved besøket. Biblioteket er et rom hvor leseglede og opplevelser står sentralt.
- **Sosial arena:** Skolebiblioteket er tilrettelagt for at elevgrupper kan møtes formelt og uformelt, og det framstår som et sted der elevene liker å være. Rommet er møblert og utformet slik at det virker innbydende. Biblioteket fungerer som møteplass, læringsarena, senter for informasjon og kulturell virksomhet. Det er en medspiller i læringsarbeidet, ressurscenter og en oase i skolehverdagen.

Den enkelte skoles lokale plan inneholder

- Bli-kjent-kunnskap som omfatter opplæring i hvor bøkene er plassert, lånerutiner, ordensregler og andre ordninger.
- Informasjonskunnskap som omfatter opplæring i bruk av ulike skriftlige kilder; leksikon, oppslagsbøker, fagbøker, aviser, kurs i kildekritikk, nettverk og søking.
- Elevene får opplæring i lån av e-bøker og eBokBib- app.
- Timeplanfestet ukentlig tid for hver klasse.
- Lesestimulering som kan være å tilrettelegge for å sette i gang for eksempel lesestimulerende kampanjer og aksjoner, invitere til høytlesningsstund, presentere litteratur, veilede i bokvalg og gjennomføre ulike arrangement som forfatterbesøk og markering av Verdens Bokdag.
- Rutiner for innkjøp sikret i egen budsjettpost.
- Rutiner for samarbeid mellom skolebibliotekar og ledelse for å sikre utvikling av skolebiblioteket. Minimum to møter i året.

Bemanning og kompetanse

Bemanning av skolebiblioteket bestemmes av skolens størrelse og ressurser.

Det anbefales at skolebiblioteket er bemannet av skolebibliotekansvarlig hver dag. Unntaket er fådelte skoler der ressursene er noe mindre.

Det er ønskelig at skolebibliotekaren har pedagogutdanning med tilleggsutdanning.

Kompetansen i hele personalet utvikles for å sikre veiledning i skolebiblioteket.

Opplæring i bruk av skolebiblioteket

Elever:

- Det er skolebibliotekaren sammen med pedagogene sin oppgave å sørge for at alle skolens elever blir kjent med skolebiblioteket. Det bør være kort repetisjon for hver klasse hver høst for å sikre at nye elever får den opplæringen de trenger.
- Det anbefales at skolene har opplæring av bibliotekassistenter. Elevene skal kunne ha et medansvar for drift av skolebiblioteket.
- Skolebibliotekaren veileder både elever og lærere.
- Lokal plan for systematisk bruk av skolebiblioteket utarbeides for alle klassetrinn.

Skolebiblioteket ved Nesheim skole. Foto: Inger Johanne Lunnan

Lærere og andre ansatte

- Skolebibliotekaren sørger for at lærere, fagarbeidere, SFO-ansatte og andre som arbeider direkte med elevene, får nødvendig opplæring i bruk av skolebiblioteket.
- Hver høst er det orientering om biblioteket for de ansatte. Den bør inneholde informasjon om de mulighetene biblioteket gir, praktiske ordninger, bli kjent med bok- og mediebestand og veiledning i søking med mer.

Samarbeid med folkebiblioteket

Skolebibliotekene og folkebiblioteket har et nært og godt samarbeid. Folkebiblioteket bistår med opplæring av nye skolebibliotekarere.

Folkebiblioteket inviterer til en nettverkssamling hvert år.

Folkebiblioteket bistår ved statistikkinnlevering.

Folkebiblioteket har en 20 % stilling som skolebibliotekkoordinator.

Skolebibliotekkoordinatoren besøker alle skolebibliotekene minst to ganger i løpet av året og bidrar ellers der det trengs.

Elevene besøker folkebiblioteket en gang per skoleår. Folkebiblioteket tilbyr klassebesøk gjennom DKS i både 2. og 5. klasse.

Barneavdelinga ved Levanger bibliotek.
Foto: Siri Okkenhaug Bævre

Arbeidsgruppe ved revidering av planen:

Hilde H. Karlsen, seniorrådgiver grunnskole

Nina Stjernen (Halsan barneskole)

Aud Graadal (Frol barneskole)

Tone Grønnesby/Vidar Lund (Levanger bibliotek)

Kilder:

Rafste, Elisabeth Tallaksen (2008): *Opplevelse, oppdagelse, opplysning. Fagbok om skolebibliotek*. Oslo: Biblioteksentralen

Rafste, Elisabeth Tallaksen (2001): *Et sted å lære eller et sted å være? En case-studie av elevers bruk og opplevelse av skolebiblioteket*. Oslo: Universitetet i Oslo.

Møte med forfatter Audhild Solberg. Foto: Hilde Hoel Holt